

Tarptautinė „Mažiau šiukšlių“ kampanija

WRIGLEY
Company Foundation

Mūsų mokykla šiais mokslo metais dalyvauja tarptautinėje Aplinkosauginio švietimo fondo (Foundation for Environmental Education - FEE) Gamtosauginių mokyklų ir Wrigley bendrovės fondo kampanijoje „Mažiau šiukšlių“ (angl. „Litter less“ Campaign). Iš viso šioje kampanijoje 2013/2014 m.m. dalyvauja Gamtosauginė mokyklos iš 20 šalių.

Šiukšlių tema

Šiukšlių tvarkymas yra puiki aplinkosauginės veiklos sritis mūsų darbui. Čia mūsų veikla aiškiai matoma ir taip pat lengva visiems mums matyti teigiamus pokyčius.

Dalyvaudami „Mažiau šiukšlių“ kampanijoje mes parodysime kaip galime gražinti aplinką ir kokią įtaką turime patys siekiant keisti savo aplinką bei aplinkinių požiūrį bei elgesį.

Tikslas

„Mažiau šiukšlių“ tikslas yra mažinti šiukšlių kiekius, keisti aplinkinių ir savo pačių elgesį.

Dirbdami kartu šiame projekte mes sieksime:

- Jog mums artimoje aplinkoje būtų nešiukšlinama;
- Gauti daugiau žinių ir praktinių įgūdžių tvarkant šiukšles (atliekas);
- Bendradarbiauti su savo draugais ir bendraminčiais iš kitų mokyklų.

„Karštieji taškai“

Projekto „Mažiau šiukšlių“ veiklos gali būti nukreiptos į vieną (ar keletą) šiukšlinimo „karštųjų taškų“:

- miestų centrus;
- maršrutus į mokyklą; mokyklos prieigas ir žaliąsias erdvės šalia;
- netoliese esančius prekybos maistu išsinešimui taškus;
- žaidimų aikštes ir parkus, miškus;
- geležinkelių ar autobusų stotis; automobilių stovėjimo aikštes;
- prekybos centrus.

Kaip mes dalyvausime projekte „Mažiau šiukšlių“?

Kampanija „Mažiau šiukšlių“ šiais mokslo metais yra Gamtosauginių mokyklų programos dalis. Visą savo veiklą vykdysime pagal 7 Gamtosauginių mokyklų programos žingsnelius: *nuspręsimė kas gi mums yra aktualiausia dirbant atliekų tvarkymo / šiukšlių srityje, tuomet mokyklos Gamtosauginis komitetas parengs akcijos veiksmų planą, kurį ir įgyvendinsime; skelbsime apie savo veiklą, įtrauksime šiukšlių temą į pamokas, bendradarbiausime su savo bendraminčiais iš kitos mokyklos, šiukšlių (atliekų) tema sukursime kodeksą.*

Apie savo veiklą skelbsime „Mažiau šiukšlių“ kampanijos svetainėje – <http://eco-schools-litterless.org>

Šiukšlių apibūdinimas

Kaip galime apibūdinti šiukšles? Jas galime apibūdinti, kad ir taip: „šiukšlės yra atliekos, paliktos tam netinkamoje vietoje“.

Šiukšlinimo šaltiniai (galime išskirti tokius):

- Vairuotojų išmetamos šiukšlės pro automobilių langus;
- Pėsčiųjų išmetamos šiukšlės gatvėse ar pėsčiųjų takuose;
- Atviras pakelių šiukšlinimas.
- Namų ūkių šiukšlės (vėjas ir gyvūnai gali išnešioti šiukšles).
- Komercinės veiklos medžiagos gali tapti šiukšlėmis, jei bus tinkamai ir saugiai neprižiūrimos ir netvarkomos.
- Šiukšlinimo šaltinis gali būti ir nekontroliuojamos statybos ar neprižiūrimi darbininkai dirbantys statybose.
- Atostogaujantys, atsipalaiduojantys žmonės.
- Dideli renginiai, sutraukiantys daug žmonių: jų metu susidaro dideli šiukšlių kiekiai.
- Nelegalūs sąvartynai;
- Tyčinis (ar įprastinis) šiukšlinimas skatinamas tinginystės.

Kodėl žmonės šiukšlina?

Galėdami suprasti kodėl žmonės šiukšlina, galime padėti spręsti šiukšlinimo problemą. Štai keletas priežasčių kodėl žmonės šiukšlina:

- Tinginystė. Daugiau nei pusė šiukšlių numetamos 5 metrų atstumu nuo šiukšliadėžių.
- Tyčiniai veiksmai - kuomet šiukšlės nėra tiesiog šiaip sau paliekamos, bet paliekamos atidžiai pasirinktose vietose.

- Nepakankamas šiukšlių dėžių skaičius.
- Įprotis ir užmaršumas.

Šiukšlių „grūdėjai“, „laidotojai“ ir „mėtytojai“

Ar kada matėte tokius šiukšlintojus viešose vietose ar šalia savęs?

„Grūdėjai“: šiukšlintojai, kurie kiša ar įspraudžia savo šiukšles į mažas erdves, pvz. į tarpus tarp sėdynių.

„Laidotojai“: šiukšlintojai, kurie paslepia (ar uždengia) savo šiukšles po žeme, smėliu ar lapais.

„Mėtytojai“: šiukšlintojai, kurie metas savo šiukšles į šiukšliadėžes, tačiau nepataiko ir palieka šiukšles ant žemės.

Poveikis

Šiukšlės gali sukelti įvairias problemas žmonėms, gyvūnams ir bendruomenės gamtinei aplinkai. Galėtume įvardinti visą eilę problemų, tad prisiminkime kai kurias jų:

- Šiukšlės yra kenksmingos sveikatai;
- Maisto atliekos masina graužikus ir muses, kurios gali platinti ligas; tai taip pat yra ir terpė ligoms, kurias sukelia vabzdžiai ir graužikai.
- Šiukšlės gali tapti gaisro šaltiniu;
- Šiukšlės kelia pavojų gyvūnijai: cigarečių nuorūkos, filtrai, plastiko atliekos randamos paukščių, vandens gyvūnų organizmuose.
- Šiukšlėmis teršiami vandens telkiniai: apie 80 proc. atliekų jūrose ir vandenynuose patenka iš sausumos. Remiantis duomenis, daugiau nei 6 mln. tonų atliekų kasmet patenka į vandenynus, kuriomis nuodijami gyvūnai.
- Šiukšlių sutvarkymas kainuoja.
- Šiukšlinimas „žavi“ šiukšlintojus: o šiukšlės siūnčia žinutę, kad aplinka yra nesirūpinama ir šiukšlinti yra priimtina.